

وقف نامه «گوهر شاد بیگم» سندی جامع و کامل

جامع ترین و کامل ترین وقف نامه ها به لحاظ متون و... متعلق به مسجد گوهر شاد است. از سال ۱۱۳۵ تا سال ۱۱۸۲ قمری به مدت ۴۷ سال اسنادی از این مسجد در دوره صفویه و افشاریه باقی مانده که در گنجینه آستان قدس رضوی نگهداری می شود.

❖ پادشاهان صفوی علاقه خاصی به اهل بیت علیهم السلام داشتند. پس از آن که از یک ها از خراسان اخراج شدند، تشیع در این منطقه مستقر و اسناد مسجد مرتب و منظم می شود. اسنادی که حتی در مورد سنگ کاری و گچ کاری مسجد نیز اطلاعاتی به جا گذاشته اند. با وجود اینکه حادثه زلزله در مشهد خسارت سنگینی به مسجد وارد می کند، اما با موقوفات خوب و منظم این بنا تجدید می شود و تا کنون سر پا مانده است. وقف نامه گوهر شاد بیگم، قدیمی ترین وقف نامه مال غیر منقول در آستان قدس رضوی است. او در این وقف نامه مفصل، رقبات و روستاهای فراوانی را وقف امور خیریه و نگهداری اماکن متبرکه کرده است که بسیاری از این موقوفات همچنان فعال اند و درآمد آن ها، مطابق نظر واقف، هزینه می شود.

❖ گوهر شاد بیگم در وقف نامه خود، درآمد موقوفات ارز شمندش را به این مصارف اختصاص داده است «از مجموع درآمد رقبات، یک عشر، حق التولیه متولی» «یک عشر دیگر برای کارکنان و ضابطان و عمال و معمار بقاع» «باقی درآمد صرف عمران و آبادی مسجد گوهر شاد شود».

❖ مسجد جامع گوهر شاد مشهد از محل موقوفات، دارای درآمد است که صرف تعمیرات و هزینه های جاری مسجد می شود. علاوه بر موقوفات خاص که توسط گوهر شاد بیگم و در هنگام تأسیس (به سال ۸۳۹ قمری) مسجد وقف شده، چندین فقره املاک مزروعی، باغات، اراضی و مستغلات شهری نیز بعدها توسط افراد نیکوکار وقف شده است.

❖ در راستای این اتفاق زنان دیگری از جمله حاجیه آغاشا هزاده خانم، همسر حاج سید عبداللّه متولی و دختر سهام الملک، موقوفه ای شامل یک باب دکان واقع در حاشیه خیابان علیا، در سال ۱۳۱۵ قمری وقف کرده است. همچنین موقوفه بانو امی نصف از یک باغ واقع در ابرده جهت تأمین مخارج مسجد، در سال ۱۳۲۳ قمری از دیگر موارد وقف شده توسط زنان است.

